

ŚWIETLICA MŁODZIEŻOWA

„GNIAZDO”

**PROGRAM WSPÓŁPRACY PLACÓWKI Z RODZINĄ
I ŚRODOWISKIEM LOKALNYM
2015 - 2017**

Polskie Towarzystwo Zapobiegania Narkomanii

Oddział Terenowy w Gorzowie Wielkopolskim

I. WSPÓLPRACA Z RODZINĄ

Rodzina jest naturalnym środowiskiem wychowawczym, w którym każdy, niezależnie od swoich wad, powinien znaleźć akceptację, empatię i miłość. Odgrywa zasadniczą rolę w rozwoju jednostki, a wpływ ten wyraża się przede wszystkim w zaspokajaniu potrzeb i stwarzaniu warunków do nauki. To rodzina jako pierwsza uznaje dziecko za autonomiczną jednostkę, jego potrzeby samorealizacji, bezpieczeństwa, uznania i szacunku.

POTRZEBY ŚRODOWISKA

Atmosfera życia rodzinnego powinna sprzyjać osiągnięciu kompetencji społecznych i zaradności życiowej. W środowisku rodzinnym jednostka zyskuje najtrwalsze i podstawowe wzmocnienia w swoim rozwoju psychospołecznym. Podstawowe zasady, na których funkcjonuje zdrowa rodzina to:

- Spójne i stanowczo egzekwowane zasady;
- Zachowanie zasady równoprawności i sprawiedliwości;
- Drożność ścieżek komunikacji (wymiana informacji zogniskowanej, elastycznej, zorganizowanej i zadaniowej);
- Właściwe funkcjonowanie członków rodziny w rolach społecznych im przynależących.

Analiza sytuacji wychowawczej wskazuje, że nasi podopieczni bardzo często żyją w rodzinach nie wypełniających swoich funkcji opiekuńczych, dotkniętych ubóstwem, bezrobociem, objętych kuratelą sądową itp. Często są narażeni na zachowania destrukcyjne opiekunów (przemoc, zmuszanie do pracy zarobkowej). Najtrudniejsze jednak jest dla nich doświadczenie braku oparcia w dorosłych, braku bezpieczeństwa, świadomość bycia ciężarem i utrapieniem. To poczucie stwarza wewnętrzną pustkę, której młodzi ludzie próbują się przeciwstawić często popełniając błędy i narażając siebie i innych.

Zmiany, które dzieją się w naszym kraju, powodują, że ludzie tracą orientację w otaczającym świecie. Załamały się stałe do tej pory systemy wartości, dzięki którym jednostka mogła interpretować jednoznacznie rzeczywistość jako złą, zagrażającą. Źle pojmowane hasło wszechstronnej wolności uczyniło człowieka bezbronnym wobec ryzyka błędnych decyzji. Rodzina nie jest już stałą strukturą, w której młody człowiek dojrzewa mając czas na poszerzanie kręgów poznawanego świata i zawsze może wrócić

Program jest zgodny ze „Strategią Polityki Społecznej Województwa Lubuskiego”, która zdefiniowała problemy społeczne i ich przyczyny, określiła grupy społeczne zagrożone marginalizacją i wykluczeniem społecznym, a także zasoby infrastruktury społecznej służącej zaspokajaniu potrzeb społecznych, rozwiązywaniu problemów społecznych oraz reintegracji społecznej. Jednym z priorytetów polityki społecznej w świetle Strategii jest zapobieganie wykluczeniu społecznemu osób i rodzin oraz ich integracja ze społeczeństwem

Celem długofalowym programu jest umacnianie rodziny w jej prawidłowym funkcjonowaniu, ochrona więzi emocjonalnych, osłabionych w wyniku oddalania się od siebie dzieci i rodziców oraz wzmocnienie umiejętności psychologicznych i społecznych młodzieży i rodziców w dążeniu do odbudowania wzajemnego zaufania i poczucia bezpieczeństwa.

POSTAWY RODZICIELSKIE

Akceptowanie dziecka i obdarzanie go miłością wyraża się między innymi w tym, że rodzice zajmują się dzieckiem, które znajduje się w centrum ich zainteresowań. Okazują mu czułość oraz cierpliwość i wyrozumiałość, sprzyjają rozwojowi osobowości i stwarzają poczucie bezpieczeństwa. Niestety – podczas kontaktów z naszymi podopiecznymi często dostrzegamy tzw. toksyczne postawy rodzicielskie, które tworzą bariery dla właściwego procesu wychowawczego:

- Przy postawie odrzucającej rodzice unikają kontaktów z dzieckiem, zaniedbują je lub traktują surowo i szorstko; powoduje to zahamowanie rozwoju uczuć wyższych, agresywność, prowadzi nieraz do wykolejenia i przestępczości.

- Rodzice zajmujący postawę perfekcjonistyczną stawiają dziecku zbyt wysokie wymagania, nie aprobują jego zachowań, obwiniają je z błahych powodów; ich ambicją jest wychowanie dziecka na doskonałego człowieka, a konsekwencją takiej postawy bywa często przeżywanie przez dziecko stanów frustracyjnych, brak zaufania we własne siły, poczucie winy, a nawet lęki i obsesje.

- Postawa nadmiernie opiekuńcza i ochraniająca łączy się u rodziców z potrzebą „poświęcenia się” dla dziecka (bądź to w zbyt dużej pobłażliwości, bądź też w przytłaczaniu dziecka autorytetem). Dziecko jest całkowicie od rodziców zależne: tłumią oni objawy jakiegokolwiek jego samodzielności, wtrącając się do wszystkich jego spraw, rozpieszczają je lub nakładają na nie wiele ograniczeń. Taka postawa prowadzi do opóźnienia dojrzałości, do braku inicjatywy i bezradności.

METODY REALIZACJI

Program poszukuje nowych, skuteczniejszych środków oddziaływań profilaktycznych realizowanych za pomocą dialogu oraz zachęcania ich adresatów do aktywnego uczestnictwa i zaangażowania w określone działania. Współpraca Zespołu Świetlicowego z rodziną polega na podjęciu wszelkich działań mających na celu wsparcie tej rodziny, zapewnienie dziecku warunków sprzyjających rozwojowi. Przede wszystkim dążymy do stałego utrzymywania kontaktu między placówką i domem. Taka komunikacja jest utrzymana poprzez spotkania indywidualne, lub formę telefoniczną bądź listowną.

Dążymy do poznania warunków materialnych i rodzinnych dziecka, co nie tylko ułatwia pracę wychowawcom, lecz jest także podstawą do udzielenia pomocy zarówno uczniowi jak i jego rodzinie.

Przez włączanie całego grona rodziców do decydowania o sprawach placówki, umożliwiamy im żywszy udział w sprawach społecznych, pomagamy dostrzegać i rozwiązywać problemy na szerszej płaszczyźnie. Kolejnym typem współpracy środowiska wychowawczego rodziny i placówki jest wolontariat. Polega on na nawiązywaniu kontaktów z rodzicami w celu ich wsparcia i pomocy w działaniach placówki.

Program jest realizowany w kilku uzupełniających się formach:

1. Spotkania edukacyjno – informacyjne

Nie jest możliwe kształtowanie świadomości dzieci bez jednoczesnego oddziaływania pedagogicznego na świadomość ich rodziców. W związku z tym głównym elementem programu jest seria spotkań dla rodziców i opiekunów młodzieży przygotowywanych raz w miesiącu przez specjalistów – pedagoga, prawnika, pracownika socjalnego, terapeutę. Tematyka spotkań będzie się koncentrować na tematach:

- jak zrozumieć zachowania i potrzeby dziecka,
- jak stawiać granice, nie tracąc kontaktu z dzieckiem,
- jak rozwiązywać konflikty i nie dopuszczać do wielkich wojen,
- jak skutecznie podejmować interwencje wobec ryzykownych zachowań.

W sytuacjach tego wymagających spotykamy się indywidualnie z rodzicami podopiecznych. Te spotkania odbywają się w Zespole Świetlicowym. W przypadku konieczności dalszych działań specjalistycznych, rodzice są umawiani na spotkania ze specjalistami (w zależności od potrzeb – w placówce, Punkcie Konsultacyjnym lub w Ośrodku Terapeutycznym „Szansa”). Przeprowadzamy także interwencje kryzysowe w sytuacjach wymagających takich działań (przemoc, ucieczki z domu, przerywanie nauki szkolnej).

2. Indywidualne poradnictwo

Rodziny naszych podopiecznych będą korzystać indywidualnie z pomocy pedagoga, doradcy rodzinnego, psychologa, prawnika oraz specjalisty ds. uzależnień i pracownika socjalnego w ramach działania Punktu Konsultacyjnego. Podczas tych spotkań podejmowane są wspólne działania opiekunów i wychowawców mające pomóc dzieciom w kryzysach szkolnych i rodzinnych a co za tym idzie – wesprzeć rodzinę w jej funkcjach wychowawczych i opiekuńczych. Dotyczy to szczególnie rodzin niewydolnych wychowawczo, w których występuje problem nadużywania alkoholu, przemocy, zaniedbania.

3. Udział rodzin w życiu świetlicy

Rodziny są włączane w działania świetlicy. Uczestniczą w imprezach przygotowywanych w placówce, Dzięki spotkaniom rodzice są angażowani w przygotowania do uroczystości obchodzonych w placówce, co wpływa na poprawę stosunków panujących w ich domach i zacieśnia więzi pomiędzy nimi i dziećmi.

4. Działania skierowane do młodszego rodzeństwa podopiecznych.

Nasi podopieczni to młodzież powyżej 12 roku życia. Często ma ona pod opieką młodsze rodzeństwo, które musi przyprowadzić ze sobą do świetlicy. W placówce znajduje się kącik małego dziecka, w którym znajdują się zabawki, gry, książki i kolorowanki. Wolontariusze angażują się w opiekę i zabawę z maluchami.

5. Interwencje socjalne – spotkania w domach podopiecznych w sytuacji kryzysu szkolnego lub rodzinnego.

EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU

W wyniku udziału w programie współpracy rodzice zdobędą wiedzę dotyczącą zagadnień:

- jak stawiać granice, nie tracąc kontaktu z dzieckiem,
- jak rozwiązywać konflikty i nie dopuszczać do wielkich wojen,
- jak wychowywać i skutecznie budować porozumienie bez przemocy,
- jak wspierać własne dzieci w wyborze bezpiecznych dla nich zachowań,
- jak mądrze uczyć kontroli nad życiem i brania odpowiedzialności za siebie,
- jak skutecznie podejmować interwencje wobec ryzykownych zachowań,
- gdzie szukać pomocy w sytuacji kryzysu.

II. WSPÓLPRACA ZE ŚRODOWISKIEM LOKALNYM

Środowisko lokalne odgrywające tak wielką rolę w procesie wychowania człowieka ulega nieustannym zmianom i przekształceniom. rozluźnianiu więzi międzyludzkich (wzrost wolności, swobody, niezależności jednostki); narastającej anonimowości życia; kultywowaniu indywidualizmu; zaniku instytucji sąsiedztwa; zaniku znaczenia kontroli społecznej (brak nacisku opinii publicznej); deprecjacji społecznego znaczenia instytucji zbiorowych i autorytetów. pojęcie dezintegracji środowiskowej spowodowanej: industrializacją, urbanizacją, migracjami ludności, rozwojem środków lokomocji, rozwojem mass mediów. Jednocześnie następują także pozytywne zmiany:

- przybliżanie i przyswajanie wartości humanistycznych, religijnych, narodowych i regionalnych,
- zaspakajanie potrzeb mieszkańców środowiska lokalnego,
- tworzenie sprzyjających warunków dzieciom, młodzieży i dorosłym do uprawiania i rozwijania aktywności intelektualnej, twórczej, rekreacyjnej, itd.,
- wspieranie i wzmacnianie rodziny przez różne instytucje.

Dla zmaksymalizowania korzyści płynących z udziału młodzieży w programie Świetlicy Młodzieżowej „Gniazdo”, współpracujemy z organizacjami i instytucjami funkcjonującymi na terenie miasta. Partnerstwo mobilizuje wszystkie zainteresowane strony do podjęcia działań. Organizacje partnerskie w ramach realizacji programu „Gniazdo...” koncentrują się na realizacji zadań merytorycznych: prowadzeniu zajęć, działaniach organizacyjnych, przekazywaniu środków materialnych.

A. Współpraca z organami administracji i jednostkami podległymi:

1. Współpraca z Wydziałem Spraw Społecznych Urzędu Miasta Gorzowa Wlkp. - realizacja zadań publicznych z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom i pomocy społecznej, udział w gremiach doradczych, udział w Kampanii „Obudź się”;
2. Współpraca z Wydziałem Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego - realizacja zadań publicznych z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom i pomocy społecznej, udział w gremiach doradczych;
3. Współpraca z Regionalnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej- realizacja zadań publicznych z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom i pomocy społecznej;
4. Współpraca z Gorzowskim Centrum Pomocy Rodzinie w ramach realizacji zadań pomocy społecznej i wsparcia rodziny:
 - Kontakt z pracownikami socjalnymi,
 - Kierowanie rodzin pozostających w trudnej sytuacji do instytucji pomocowych,
 - Kierowanie rodzin w celu rozpoczęcia procedury Niebieskich Kart
 - Diagnozowanie potrzeb środowiska, informowanie na temat form pomocy,
 - Udzielanie pomocy materialnej rodzinom,
 - Wspomaganie służb socjalnych świadczących pomoc rodzinom,
 - Sprawozdawczość dotycząca placówki
5. Współpraca z Komendą Miejską Policji – realizacja zajęć w świetlicy
6. Współpraca z kuratorami rodzinnymi mającymi pod opieką rodziny młodzieży uczęszczającej do świetlicy
7. Współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy – staże zawodowe w ramach programu „Junior” (program realizowany we współpracy z PUP i Państwowym Funduszem Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych).

B. Współpraca z innymi instytucjami:

1. Ośrodek Terapeutyczny „Szansa” – kierowanie osób uzależnionych i współuzależnionych (rodziny) na terapię;
2. Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna – kierowanie podopiecznych i ich rodzin, diagnoza;
3. Komenda Wojewódzka OHP – Centrum Edukacji i Pracy Młodzieży – kierowanie podopiecznych do programów aktywizacji zawodowej, przeprowadzanie kursów zawodowych dla podopiecznych;
4. Szkoły wyższe – organizacja praktyk studenckich
5. Niesformalizowana współpraca z instytucjami kultury w ramach wsparcia rozwoju indywidualnego i społecznego młodzieży:
 - Wojewódzką i Miejską Biblioteką Publiczną (zajęcia w bibliotece)
 - Miejskim Ośrodkiem Sztuki (udział w działaniach MOS)
 - Teatrem im. Juliusza Osterwy (udział grupy młodzieży w zajęciach w teatrze, wyjścia do Teatru)
 - Muzeum Lubuskim im. Jana Dekerta (zwiedzanie, organizacja Gier Miejskich)

C. Współpraca z organizacjami pozarządowymi, w ramach wspólnej realizacji programów oraz rozwoju wolontariatu:

1. Fundacja Ad Rem – wspólne działania na rzecz podopiecznych, współorganizacja imprez, udział podopiecznych w zbiórkach żywności, przekazywanie rodzinom podopiecznych żywności, pomocy materialnej;
2. Fundacja Bank Żywności:
 - Przekazywanie artykułów żywnościowych dla podopiecznych Świetlicy i ich rodzin,
 - Udział w Zbiórkach Żywności,
3. Lubuski Sejmik Osób Niepełnosprawnych - współorganizacja obchodów Światowego Dnia Inwalidy, organizacja imprez dla osób niepełnosprawnych;
4. Związek Romów Polskich:
 - Udział i pomoc w organizacji Ogólnopolskiego Festiwalu Romskich i Polskich Zespołów Taneczno – Wokalnych
 - Wspólne zajęcia z zakresu tolerancji
 - Wspólna organizacja zabaw, wycieczek, zajęć tanecznych
5. Związek Harcerstwa Rzeczypospolitej – organizacja zajęć sprawnościowych, nauka gry na gitarze, zajęcia z zakresu pierwszej pomocy
6. Fundacja Anaconda - udział podopiecznych w warsztatach z zakresu opieki nad zwierzętami, pomoc w Schronisku dla zwierząt, udział w Festiwalu Animalia

D. Współpraca ze szkołami i innymi placówkami:

- Udział w spotkaniach dotyczących podopiecznych Świetlicy Młodzieżowej (zespoły interdyscyplinarne, rady pedagogiczne);
- Stały kontakt z pedagogami i wychowawcami podopiecznych;
- Działania interwencyjne w sytuacji podejrzenia uczniów o zachowania ryzykowne;